

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion, Sive Manuale Confessariorvm Et Poenitentivm

Azpilcueta, Martín de

Antverpiæ, 1625

Octauum, membra demeriti in peccatum originale & actuale.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41661

24 Infertur septimo, quod actus deliberatus, qui non est bonus, est peccatum: quoniam multi sunt actus, qui iuxta suum genus, vel suam speciem, id est, ex obiecto suo neque boni sunt, neque mali, qualis est deambulatio in campum, & leuatio festuce ut S. Tho. communiter receptus habet: a nullus tamen inuenitur in individuo, qui non sit malus, si non est bonus: quoniam nullus talis inuenitur, cui non desit bonitas vel obiecti, vel finis, vel alicuius circumstantiæ: & quamuis olim contrarium visum fuerit mihi verius, sequuto Scotum: b eo quod videbatur dari posse actus indifferens sine vlla circumstantia in nullum finem bonum, vel malum ordinatus: postquam tamen legi Caietanum c sequutus sum hoc: quia omnis actus deliberatus otiosus est malus, iuxta illud: *De omni verbo otioso, &c.* & illa firma ratione, quod omnis actio, quæ non fit ad aliquem finem, est otiosa: & ita deest ei circumstantia finis, siue ordinatio ad bonum finem: & consequenter est contra legem æternam, quæ ad bonitatem actus exigit omnium circumstantiarum concursum rationabilem, quæque habet hominem agere propter finem: iuxta Arist. d

25 Infertur octauo, quam vane, & stulte errauerint multi super peccato actuali. Alij quidem, ut Valentinus, quod peccatum non est à libero arbitrio, sed à demone tantum. Alij, ut Lutherus, quod omne opus, quamlibet recte factum, est peccatum. Alij, ut Aetius, & Armenij, quod aliqua sunt peccata omnino irremissibilia. Alij ut Vualdenses, quod nullum peccatum mortale est tolerandum, etiam ad vitandum maius malum. Alij, ut Iouinianus, quod semel iustificatus non potest amplius peccare: de quibus late Castren. e Alij, ut Vualdenses, quod per peccatum mortale perditur omnis potestas, tam laica, quam ecclesiastica, ut per eundem Alphonsum constat. f

a 1. 2. q. 12. art. 2.

b In 2. lib. sent. dist. 7. q. 1. & quodlib. 12. c Super 5. Th. in di. ar. 2. Marc. 12.

d In 8. Phys. ca. 3. relatum à S. Thom. 1. 2. q. 1. art. 1. & 2.

e Lib. 12. aduersus omnes hæreticos verb. peccatum hæretic. 3. & seq. f Vbi supra verb. potestas hæretic. 1.

De peccati vna specie, quæ est peccatum originale.

PRÆLUD. VIII.

- 1 Peccatum duplex, originale, & actuale, & quid originale.
- 2 Peccatum aptius genus ad originale, quam carentia iustitiæ originalis.
- 3 Peccatum originale tollitur per baptismum, sed non carentia.
- 4 Peccatum quod primi parentis, ut transfertur in descendentes.
- 5 Iustitiam originalem sibi, & omnibus perdidit Adam.
- 6 Peccatum originale non est reatus, & cum eo omnes nascimur.
- 7 Peccatum originale non est multa, quorum nomine appellatur.
- 8 Peccatum originale excludit omnes à vita eterna.
- 9 Peccato originali ut caruit Christus, & mater eius.
- 10 Peccatum circa originale qui sic, & sic errant hæretici.

1 De præ

DE præfata peccati originalis specie dicimus primo, quod peccatum diuiditur in peccatum originale, & peccatum actuale; & quod peccatum originale, attenda magis mente, quã verbis Anselmi *a* & Magistri, & aliorum *b* potest defini ri esse peccatum primum primi parentis, quatenus fuit natura transfu sum per virtutem seminalem in omnes immediate vel mediate ab eo ge nitos, quo sibi, & illis perdidit iustitiam originalem quoad hoc seculum, & beatitudinem eternam quoad alterum.

a De concep tu virginali, cap. 2. & 3. *b* In 2. lib. seo. d. 30. & S. Thom. 1. 2. q. 81. & 82. & 3. part. q. 77. art. 1. & melius ad Rom. 5. lect. 2. col. 2. & 3. & aliorum ca tholico: un alibi præci pue titum. paragr. pho 2. & 3. Decreti de peccato ori gin. less. 5. Conc. Trid. c. Vbi supra. d. Ad Rom. 5. lect. 3. col. 2. Peccatum o riginale veri hominis pec cat. est. c. Vbi supra. paragr. 2. f. Paragr. 5.

2 Dixi, Peccatum, pro genere, quia licet Anselmus frequentius receptus ponat *c* pro eo, carentia iustitię originalis, & alij, concupiscentia, vel habitus improprius, vel fomes, vel lex membrorum, vel tyrannus, & alij reatus, vel pœna: aptius tamen ponitur peccatum. Tum per hæc verba circumspectissima S. Tho. d. Sicut peccatum actuale est peccatum persona, qui per voluntatem persona peccantis committitur: ita peccatum originale est peccatum nature, eo quod per voluntatem principij humana nature commissum est: & sicut peccatum actuale, quod est peccatum persone, trahitur ad singula membra per aliquem actum personalem: ita peccatum originale trahitur ad singulos homines per actum nature, qui est generatio. Tum per præfatum Concil. Trident. quatenus *e* declarat hæreticum eum, qui dixerit, Adamum inquinatum per inobediencię peccatũ, mortem, & pœnas corporis tantum in omne genus humanũ transfudisse: non autem & peccatum, quod mors est anime. Et quatenus *f* definit, hæreticum esse, negare, quod per baptismũ remittitur omnis reatus originalis peccati: aut asserere non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet.

3 At per baptismum non tollitur carentia originalis iustitię; nec concupiscentia, nec habitus ille improprius, neque fomes, neque lex membrorum, neque tyrannus licet aliquantum refrænetur, secundum omnes. Ergo nullum illorum est de vera, & propria ratione peccati originalis: ac consequenter neque verũ genus definiti, quod est de quidditate & ratione speciei.

4 Et quamvis reatus omnis tollatur per Baptismum, tamen secundum Magistrum sentent. communiter receptam, peccatum originale non est reatus, neque pœna, sed culpa, vt infra dicemus. Ergo aptius genus est peccatum, quam aliquod illorum.

4 Dixi, Primum primi parentis, quoniam alia peccata, quę ipse fecit, vel posterius eius faciunt, non sunt peccata originalia, neque transferunt, neque transeunt in posteros. *b*

Dixi, Quatenus fuit natura: quia quatenus personale, ac sola personali voluntate commissum fuit, non fuit, neque est originale, neque transfusum; sed quatenus fuit peccatum nature, & voluntate posterorum eius commissum, ea ratione, & modo, qui ex prædictis verbis S. Thom. colligitur.

Dixi, Per virtutem seminalem, ad significandum quomodo, & à quo, & in quos deriuatur. Nam homo qui puris naturalibus crearetur miraculose alia de materia, quam humana carne, nõ

haberet

a Lux. Porphyrium in Prædicabili bus.

b Vt probat S. Tho. receptus in hoc ab edit. 1. 2. q. 82. art. 2. & melius in præallegata. lect. 3. c. 5. ad Rom.

haberet ho
posteris.
quam per
ginali, &
bent, hab
5 Dixi,
seculum, &
num, quod
erat quod
pro ipso,
superiorib
constituer
bellio dep
tis, quam
De qua Pe
mortem,

H

Im

Dixi, Et
terribilem
quod faci
6 Secundo
peccatum
catum nõ

Infertur
cum vero

postoli: P

tum mors, e

canerunt. &

Et in defini

7 Tertio

sonalis, nõ

guitur ab

tus, vt dic

taphoricã

suos actu

d Neque e

materia e

etur pec

Apost. &

expositio

hoc est som

mus. & po

est, per ba

peccati

rimur ba

tatis, pra

haberet hoc peccatum originale: quia ille non esset ex Adami posteris. Imo nec si crearetur de carne humana ratione alia, quam per virtutem seminalem, & tamen careret iustitia originali, & fomitem ac concupiscentiam, quam baptizati habent, haberet. d

5 Dixi, Quo sibi & posteris perdidit iustitiam originalem, quoad hoc seculum, ad insinuandum illud grande, irreparabileque damnum, quod sibi, & nobis intulit protoplastus. Illa enim iustitia erat quoddam donum supernaturale, inditum à Deo Adamo pro ipso, & pro posteris eius, quo vires inferiores subijciebat superioribus, & superiores Deo, harmoniam quandam miram constituens: cui per peccatum amissæ successit discordia, & rebellio deploranda, & potentia concupiscendi tam sensualitatis, quam voluntatis superioris effrenata, secundum omnes. De qua Poëta quidam celebris, postquam graphice conscripsit mortem, & alia, quæ perditio hæc iustitiæ attulit, concludit:

Hæc fuga iustitiæ nostris mala cuncta diebus intulit, &c.

Dixi, Et beatitudinem, quoad alterum seculum, ad ostendendum terribilem effectum, quem hoc peccatum operatur, scilicet quod facit æternum vita carere beata. e

6 Secundo dicimus, quod ex præfata definitione inferitur, primo, peccatum originale non esse reatum, f quia, g vt diximus, peccatum non est reatus.

Inferitur secundo, hereticos esse, qui dicunt, non nasci homines cum vero peccato: quia est contra prædicta, fundata in illo Apostoli: *Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.* & in illo eiusdem: *Eramus natura sicut & ceteri filij iræ.* Et in definitione cap. firmissime crede, a & Concil. Trid. b

7 Tertio dicimus, quod peccatum originale non est actus personalis, neque potentia, vt palam est, neque habitus, vt distinguitur ab actu: quia est peccatum, & nulla peccata sunt habitus, vt dictum est supra e; quamvis late accepto vocabulo metaphorice dici queat habitus, eo quod, vt ille inclinat ad suos actus, ita originalis peccati fomes inclinat ad suos. d Neque est vere concupiscentia, neque fomes peccati, licet materia eius aliquo modo dici queat f: & licet quandoque vocetur peccatum, nominando effectum per causam iuxta illud Apostoli. * *Non regnet peccatum in vestro mortali corpore, adiuncta expositione S. Tho. g dum ait, non iubere A postolum, ne peccatum, hoc est fomes peccati, sit in nobis, sed quod non regnet in nobis, qui debemus, & possumus cum gratia Christi ei resistere. Quoniam h vt dictum est, per baptismum tollitur totum id, quod est de vera ratione peccati originalis, vt determinat Conc. Trid. i. & tamen experimur baptizati post baptismum motus iræ, amoris, & cupiditatis, præuenientes rationem, qui ex femite illo manant. Et*

idem

e Iuxta sententiam eiusdem S. Tho. 1. 2. q. 81. ar. 4. & 2. libr. sent. di. 1. q. 1. ar. 2. & alior. præsertim Durandi in dict. q. 39. q. 2. d. vt satis colligitur ex eodem S. Tho. q. 82. ar. 4.

Iustitia originalis quidam

e Cap. firmissime de et. sel. d. 4. f Vt probat. Magister a. l. sen. d. 30. g Supra in præl. præcedenti, nu. 22. Rom. 5. Ad Ephe. 2.

a & e. de consecrat. dist. 4. b Vbi supra par. 1. c Prælu. precedentis num. 13. d Iuxta S. Thom. 1. 2. q. 82. ar. 1. ad 1. & Durandum & alios in 2. li. sent. dist. 30. qu. 8. e Vt Magister in dicta d. 30. declarando ar. f Iuxta S. Tho. in dicta qu. 82. ar. 3. * Rom. 6. g Ibidem legatio 3. h Supra n. 1. i Vbi supra peccatum originale quid proprie.

De peccato originali.

idem est dicendum de carentia iustitiæ originalis, quæ per baptismum non restituitur.

8 Quarto, quod peccatū originale proprie est peccatū, seu culpa, seu deformitas, & defectus rectitudinis, qua caruit ille actus primi peccati primi parētis, quatenus fuit actus volūtaris totius nature, omniūque ab illo deriuandorum per virtutē seminales, eo modo, quo initio huius præludij monstratum est.

Quinto, quod in vno homine non est, nisi vnum peccatum originale, vt idem S. Thomas receptus h̄ docet: qui l̄ concludit inesse id omnibus hominibus, & æqualiter. Cui consequens est, omnes homines mundi, natos iam, & nondum natos, mares, & sceminas, adultos, & paruos, discretos, & fatuos, qui manentes in originali peccato moriuntur & morientur, damnari, saltem pœna damni, per quam excluduntur à vita æterna beata in æternum. m

9 Sexto, quod hoc peccato originali caruerunt Dominus noster Iesus Christus, n̄ quia non descendit ab Adamo per virtutem seminalem, & gloriosissima Virgo eius mater, secundum plerosque Catholicos, eo quod fuit præseruata priuilegio particulari, quamuis plerique grauissimi & sanctissimi viri contra sentiant. Vnde neutra opinio est damnanda, iuxta iussū Papæ Sixti IV, a renouata nuperrime per Concil. Trid.

10 Septimo, quod contra prædicta errat, & est hereticus, qui non confitetur Adamum statim ac peccauit, sanctitatem, & iustitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisseque iram & indignationem Dei, atque mortem sibi comminatam, totumque Adamum per illam offensam secundum corpus, & animam in deterius commutatum fuisse. c

De peccati altera specie, quæ est peccatum actuale, & de speciebus eius, præsertim mortali.

PRÆLVD. IX.

- 1 Peccatum actuale quid, & quæ eius species noscenda confessariis.
- 2 Peccatum diuiditur septem modis, in cordis, oris, & operis, nu. 2.
- 3 Et in facti, cordis, & consuetudinis.
- 4 Et in septem capitalia.
- 5 Et in Deum, proximum, & seipsum.
- 6 Et in peccatum per excessum, & defectum.
- 7 Et in peccatum mortale, & veniale.
- 2 Peccati diuisiones in quot profunt confessariis.
- 3 Mors anime triplex, signata per tres suscitatos.
- 7 Peccatum mortale & veniale specie differunt.
- 8 Peccatum ad mortale possunt obligare leges humane.
- 9 Consentiæ contra legem quis dicitur peccare.
- 10 Ignorantia quæ excusat.
- 11 Subreptio quæ excuset.
- 12 Pœnitentia rei vt excuset: & quid sis illa remissine?

k in 1. 2. q. 2. art. 2. l in 3. & 4.

m Per finem prædictæ definitionis, & c. firmissime de consecrat. d. 4. quod Gratianus attribuit

o Aug. licet bonam eius prædem tribuat Magist. sen. in l. 2. d. 20. lib. de Dogm. Eccl. iusticiis. n Secundum Aquinatem 1. 2. q. 21. art. 3. & 3. par. 9. 27. ar. 2.

a In extra. usg. 1. de re. liq. & venerat. sanctorū. b Vbi supra, parag. vlt. c Vt habet Gene. 1. id. & ill. 5. cap. 1.

13 Dispen
14 Dispen
14 Dispen
15 Dispen
16 Causa
17 Peccat
m
19 Finen
20 Pescat

i D E h
test
nere, & re
Secundo, q
Marci Tui
confiteri p
sed oport
lis diuision
2 Prima e
tria verba
nifio non e
uerfos grac
dam quoti
3 Secunda
dinis: quæ
cier: sed in
Quod eleg
genera mo
glos: g atter
Mens
Han

4 Tertia d
capitalia in
diam, Aua
& Culam. i
farum, seu
lorum sept
obiecta spe
loco subiec
tiam necess
mus; quia s
5 Quarta d
& seipsum, m
6 Quinta d
de qua idē c

13 Dispen